

Jelentés a 2018-as PISA-felmérésről

Szerb Köztársaság
Oktatási, Tudományos és Technológiai
Fejlesztés Minisztériuma

Mit kell tudni a PISA-felmérésről?

A PISA-felmérés (Programme for International Student Assessment) **az oktatás területén végzett legátfogóbb nemzetközi felmérés**, amely a tanulók által elsajátított tudást térképezi fel. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) első ízben 1997-ben szervezte meg. A felmérés alapvető célja, hogy a különböző oktatási rendszerek minőségét, igazságosságát és hatékonyságát felmérje és nyomon kövesse a változásokat. A 2018-as PISA-felmérésen világviszonylatban 79 ország vett részt.

A célok megvalósulásának érdekében háromévente mérik fel a tizenöt évesek azon készségeit, amelyek a továbbtanuláshoz és a mai társadalomba való eredményes beilleszkedéshez szükségesek. A felmérés feladatsorai elsődlegesen nem az iskolai tantervre és tanmenetre alapoznak, hanem a készségek felmérésére fókuszálnak, így az elért eredmény összehasonlítható más országok tanulóinak eredményével. A PISA-felmérés nemcsak az elsajátított tananyag reprodukciójára, hanem a megszerzett tudás alkalmazásának felmérésére irányul, nemcsak az iskolai környezetben, hanem azon kívül is. Több PISA-tanulmány igazolja, hogy a felmérésen elért eredmény kapcsolatba hozható a tanulók későbbi felsőoktatási tanulmányai során és a munkaerőpiacon elért teljesítményével.

A háromévente megszervezésre kerülő felmérés három tudásterületen – **szövegértés, matematikai és tudományos műveltség** – méri fel a tanulók készségeit. A 2018-as PISA-felmérésen a szövegértésre fektették a hangsúlyt, így a legtöbb kérdés erre a területre irányult. Szövegértés alatt az egyén azon képességét értjük, hogy egy adott szöveget megért, alkalmaz, gondolkodik rajta, s mindezt céljai elérése, a saját képességeinek fejlesztése, valamint a mai társadalomban való hatékony részvétele érdekében. Az OECD-országokban a tanulók átlagosan 500 pontot értek el, a szórás pedig 100 pont volt. Az utolsó felmérésen az előző évektől eltérően, újabb szempontokkal bővült a szövegértési feladatsor: többszintű szövegek, forgatókönyvek, web-oldalak és a szövegek egymáshoz való viszonyának értelmezése is helyet kapott.

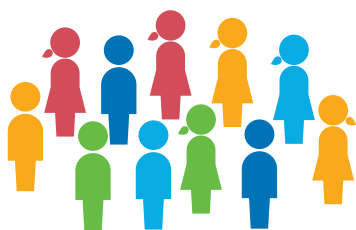
Az egyes feladattípusok elérhetők az alábbi linken:

<http://pisa.rs/old/images/stories/pdf/Razumevanje%20primeri%20zadataka%20sa%20nivoima.pdf>

A tanulók a teszteken kívül kérdőíveket is kitöltenek, amelyek a tanulók eredményessége és az arra ható háttértényezők közötti viszonyról szolgálnak információval. A PISA-felmérésen a tanulók által elért eredmény, valamint az oktatási feltételek irányadóként szolgálhatnak a résztvevő országok számára, mert ennek tükrében hozhatják meg az új oktatási stratégiájukat.

Szerbia öt alkalommal vett részt ebben a nemzetközi felmérésben, legutóbb 2018-ban. Az előző négy (2003, 2006, 2009 és 2012) PISA-felmérés eredményei alapján követhető az oktatási trend és az elmúlt tizenöt év alatt bekövetkezett változás. A PISA-felmérések alkalmával széleskörű adatgyűjtés folyik az oktatás minőségéről, az igazságosságról, és a diákok tanulási körülményeiről, valamint a családi háttérrel, így teljes képet kapunk a szerbiai oktatási rendszeréről. A kapott eredmények értékes kiindulópontnak minősülnek a hazai oktatáspolitikai továbbgondolását illetően.

A PISA 2018 eredményei

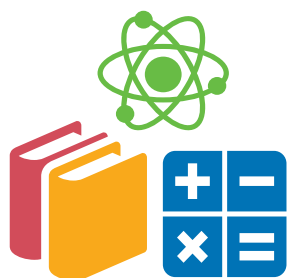
A 2018-as PISA-felmérés alkalmával 2018 áprilisa és júniusa között 190 iskola 8442 tizenöt éves tanulója oldotta meg a szövegértési, matematikai, természettudományi, globális és pénzügyi készségeket mérő tesztek. A felmérésben 79 ország vett részt a világ minden tájáról.

2003
2006
2009
2012
2018

Szerbia ötödik alkalommal vett részt a PISA-felmérésen. Hazánkban 2003-ban, 2006-ban, 2009-ben, 2012-ben és 2018-ban végeztek felmérést.

A szerbiai tanulók a régió egyes országaihoz – Montenegró, Észak-Macedónia, Bosznia-Hercegovina – viszonyítva jobban teljesítettek, de az elért eredmény elmarad Horvátország, Szlovénia, Magyarország és Lengyelország tanulóinak teljesítménye mögött.

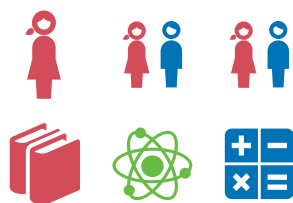
A szerbiai tanulók a matematikai készségek mérési skáláján 448, a szövegértési készségek skáláján 439, a természettudományos készségek skáláján pedig 440 pontot értek el. Az OECD-országokban a tanulók átlageredménye 500 pont körül alakult.

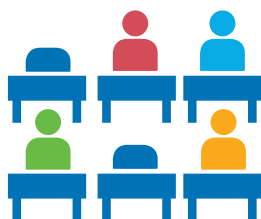
Hazánk tanulóinak kompetenciái a szövegértési skálán 48 ponttal, a matematikai készségek mérési skáláján 41 ponttal, a természettudományos készségeket mérő skálán 49 ponttal maradnak el az OECD-országokhoz viszonyítva, ami kb. 1,5 évnyi lemaradásnak felel meg. Hasonló eredmények születtek az Európai Unió diákjaihoz viszonyítva is.

A tanulók szövegértési készségének teljesítménye 8%-ban, a matematikai készségek teljesítménye 9%-ban hozható kapcsolatba a társadalmi-gazdasági háttérrel. Ez arról tanúskodik, hogy a szerbiai tanulók eredményére nincs olyan nagy kihatással a társadalmi-gazdasági háttér, mint az OECD-országokban, ami a szerbiai oktatási rendszer nagyobb igazságosságát bizonyítja.

A lányok szövegértési eredménye majdnem 30 ponttal jobb a fiúkénál, ami egy iskolaévnnyi előnyt jelent. A matematikai és a természettudományi készségekben nincs eltérés a lányok és a fiúk között. Az OECD-országokban a matematikai készségek terén a fiúk jobb teljesítményt nyújtottak.

Minden harmadik tanuló az alapszintet sem éri el (38% a szövegértési, 40% a matematikai és 38% a természettudományi műveltségi skálán). Ennek a következménye, hogy a jövőben nem fognak tudni megfelelni a rájuk váró kihívásoknak a tanulmányaik, a munkába állás, a szakmai előrehaladás során, és a modern világ elvárásainak sem tudnak majd eleget tenni. Az OECD-országokban ebbe a csoportba a tanulók 21-25%-a tartozik.

Az előző PISA-felmérés eredményeihez viszonyítva nem tapasztalható nagyobb különbség.

A hároméves szakközépiskolába járó tanulók 80%-a nem teljesíti az alapszint követelményeit. Az ő eredményük 140 ponttal alacsonyabb, mint a gimnáziumba járó tanulók teljesítménye.

A legtöbb szerbiai tanuló (61%) az utolsó két hétben legalább egyszer elkésett a tanításról. Minden negyedik tanuló igazolatlanul hiányzott, a tanulók 41%-a pedig bizonyos órákról maradt ki. A tanításról késő és kimaradó tanulók aránya lényegesen alacsonyabb az OECD-országokban.

A szerbiai tanulók fele vallja, hogy a tanítás alatt nem kap egyértelmű visszaigazolást a tanároktól.

A szerbiai tanulók kevésbé értékelik az iskolai oktatást az OECD-országokban tanuló kortársaiknál. Minden negyedik tanuló gondolja úgy, hogy nem fontos aktívnak lennie az iskolában.

A legtöbb tanuló (80%) elégedett az életminőségével. A bántalmazott tanulók és azok, akik kevésbé kötődnek az iskolához, kevésbé vannak megelégedve az életükkel.

A tanulók többsége (62%) az egyetem befejezését tartja valószínűnek, hasonlóan, mint az OECD-országok diákjai (56%). A fiúk és az alacsonyabb társadalmi-gazdasági réteghez tartozó tanulók tanulási hajlandósága alacsonyabb.

Az iskolákban található számítógépek száma kisebb az OECD-átlagnál. A világhálózathoz való hozzáférés is alacsonyabb szinten van. Az igazgatók nyilatkozatai alapján a tanulók 29%-a találkozik olyan pedagógusokkal, akik a tanításban alkalmazott digitális eszközök használatához szükséges alapvető műszaki és pedagógiai készségekkel sem rendelkeznek.

Javaslatok:

- A tanulók szövegértési, matematikai és természettudományos készségeinek növelése érdekében nemzeti stratégia kidolgozása;
- A társadalmi elvárásoknak eleget tevő készségek fejlesztése céljából a meglévő szabványok elemzése és felülvizsgálata;
- A tanárok szakmai fejlődésének felülvizsgálata;
- Modern tanítási módszerek bevezetése az oktatásba;
- Csökkenteni a tanulók távolmaradását a tanításról;
- A korai tanulás minőségének és elérhetőségének javítása;
- Felmérést végezni az általános iskola alsó osztályaiban, melynek eredményei alapján, a tanulásban lemaradó tanulók számára időben biztosítani kell a megfelelő, felzárkóztatásra irányuló segítséget.